

Published by
BYELORUSSIAN-AMERICAN
ASSOCIATION, Inc., U. S. A.
and BYELORUSSIAN
CANADIAN ALLIANCE

ЦАНА — PRICE \$ 50

Address:

B I E L A R U S
166-34 Gothic Drive
Jamaica, N. Y. 11432

беларус

ЧАСАПІС БЕЛАРУСАУ ПАУНОЧНАЕ АМЭРЫКІ BIELARUS — BYELORUSSIAN NEWSPAPER OF NORTH AMERICA

Год XVII. № 113

Верасень 1966.

NEW YORK — TORONTO

September 1966.

Vol. XVII. № 113

THE SEVENTH CONVENTION OF BYELORUSSIANS OF NORTH AMERICA

Biennially since 1952, a Convention of the Byelorussians of North America has taken place in a principal city of either the United States or Canada. The Convention is always organized by the Byelorussian-American Association and the Byelorussian Canadian Alliance. Each such Convention is dedicated to some topical problem of national and political interest to all Byelorussians.

This year, the 7th Convention of Byelorussians of North America was held from September 3 to 5, 1966, in Cleveland, Ohio, under the banner — "Sixty Years of the National Movement for the Renewal of the Byelorussian Independence".

The most solemn part of the Convention was the Convention Banquet on Sunday, September 4, 1966, at the Sheraton-Cleveland Hotel. Honorable Michael A. Feighan, Congressman of Ohio, Honorable Ralph S. Locher, Mayor of the City of Cleveland, and Mr. Ralph J. Perk, County Auditor, were the guest speakers.

At the banquet the Cleveland Branch of the Byelorussian-American Association presented an award to the Congressman Michael A. Feighan for his endeavors in the liberalization of Immigration Law and for his sympathy toward the Byelorussian people, enslaved by the Russian Communism.

A solemn Gathering and Concert took place immediately after the banquet.

The 7th Convention of Byelorussians of North America adopted a Resolution condemning the Russian colonial rule in Byelorussia and pledging continuous efforts on behalf of Byelorussia's independence.

ADDRESS OF

HONORABLE MICHAEL A. FEIGHAN, UNITED STATES REPRESENTATIVE 20TH OHIO DISTRICT DELIVERED AT THE 7TH CONVENTION DINNER OF BYELORUSSIANS OF NORTH AMERICA,
2:30 P. M. SUNDAY, SEPTEMBER 4, 1966 SHERATON-CLEVELAND HOTEL, CLEVELAND, OHIO

The Byelorussians of North America have paid the city of Cleveland a great honor by holding this Seventh Biennial Convention here.

Cleveland has been host to many important national and international meetings, some of which have earned an historic place in the affairs of men and nations.

We are proud of the fact that our city is made up of people with diverse national and cultural heritages.

We are equally proud to claim that this diversity is recognized and encouraged to weave its enduring qualities into the fabric of the life and progress of our city.

I believe it is fair to say that we have here in Cleveland one of the finest, most modern and most active Byelorussian religious and cultural centers in all of North America.

In that center you will find a wide range of community activities which echo the spirit and sustain the highest hopes of the Byelorussian peoples.

I am delighted that this center is located in my congressional district.

I am grateful for the opportunities given to me to support and advocate the right of the Byelorussian nation to freedom and national independence.

You have made a wise and timely choice of the theme for this national convention.

The banner which guides your delegations spells out clearly the common objective which has brought delegates here from distant places.

"Sixty Years of the National Movement for the Renewal of Byelorussian Independence."

Your theme reminds all that the Byelorussian nation cherishes its historic chapters of freedom and independence.

It recognizes that Byelorussia is not independent today and that its proud people have been robbed of their freedom.

It takes note of the fact that six decades ago the clergy, intellectuals, workers and peasants of Byelorussia began an heroic struggle to rescue the ancient spiritual, cultural and political values of their nation from the oppressive and destroying forces of ruthless imperialism.

And it announces to friend and foe alike that the national renewal effort. Begun shortly after the turn of this century, for which so many have sacrificed and died, will not be satisfied until national independence has been restored to the Byelorussian people.

Those sixty years of toil and sacrifice are marked by success and disappointment.

All of us are mindful of the date of March 25, 1918 when the Byelorussian people declared their National Independence.

Historians have recorded the valor of the people during that period of great expectations — their bold attachment to the basic principles of freedom and equal justice for all expressed in the provisional constitution.

The fact that this period of national revival was all too short and was brought to a tragic end by the new imperialism of communism has not broken the spirit of the people.

If anything, it has increased their determination to reclaim their rich national heritage.

World War II brought great suffering to the people of Byelorussia.

Much of that evil conflict was fought across that land, and that of the contiguous countries.

When the war ended the old imperialism returned to refasten its chains upon the Byelorussian people.

But before that re-chaining was completed many thousands of freedom loving patriots escaped to the free world where they have found ample opportunity to espouse and fight for the rights of the Byelorussian nation.

Cleveland has received its fair share of these freedom loving people.

They have worked hard to build a new life for themselves and for their families.

But they have found time to carry on the fight of their forefathers.

Your work has brought its reward on a national and international level.

You have sharpened the identity of the Byelorussian nation and her people.

You have identified clearly the just aspirations of the Byelorussian people and you have associated the destiny of freedom everywhere with that of freedom for the Byelorussian nation.

You have earned the sympathy of all people who believe in the cause of justice.

You have merited the support of all who cherish the blessings of freedom and who understand that true peace will come to this world only after we have lifted the chains of tyranny and aggression from the captive nations.

I salute you for this record of accomplishment.

I am confident you will go forth from this Convention with a strengthened resolve to carry out your dedicated purposes.

I pledge to you my continued support for the just cause of Byelorussia and her gallant people.

Thank you.

Congressman and Mrs. Michael A. Feighan are presented with an award by the Byelorussian-American Association

Hon. Ralph S. Locher, the Mayor of Cleveland addresses the rally

RESOLUTION

PASSED BY THE SEVENTH JOINT CONVENTION OF THE BYELORUSSIAN-AMERICAN ASSOCIATION IN AMERICA AND THE BYELORUSSIAN-CANADIAN ALLIANCE, HELD IN CLEVELAND, OHIO, FROM SEPTEMBER 3 TO 5, 1966

We, the delegates of the Byelorussian-American Association in America and of the Byelorussian Canadian Alliance, who are citizens or residents of the United States of America and Canada and who at the same time keep alive firm cultural ties with Byelorussians in their homeland, do solemnly state and declare:

Byelorussians in the Free World and those oppressed in the homeland. The sharpness of these attacks also serves as a measure of the Soviet colonial regime's apprehensiveness of such ties.

4. For the above-stated reasons, we firmly resolve to continue our efforts to alert the Free World to the continuing fight of the Byelorussian people for their liberty and independence. We further pledge to pass on to the younger Byelorussian generation ideals of the Byelorussian Democratic Republic, whose sovereignty was proclaimed on 25 of March, 1918, and to maintain moral and material ties with the Byelorussian people captive within the Russian colonial empire.

1. The Byelorussian people, deprived of a great part of its ethnic territory and held under the alien Communist-Russian totalitarian yoke, continues to suffer from national persecution and economic exploitation. On their own soil — in the so-called sovereign Byelorussian Soviet Socialist Republic — Byelorussians cannot profit from their rich natural and human resources. This wealth is being siphoned from Byelorussia by the Moscovite rulers to finance international subversion and to fortify Russian rule over the Asiatic part of the Soviet empire.

The key position in politics, economics and culture of Byelorussia are in the hands of an alien element, hostile to Byelorussian ideals. The main task of this incubus is to Russify Byelorussians and to tighten the fetters of Soviet Russian colonialism over the land.

2. The Byelorussian people has not wavered in its unrelenting resistance to the Russian oppression. In the two years since the previous Convention of the Byelorussians of North America in 1964, we have witnessed, for example, repeated attempts by the Byelorussians in the Soviet Union to regain more freedom in the development of their national identity and culture. Particularly persistent efforts were made to restore the Byelorussian national past and cultural achievements and to inculcate the Byelorussian youth with feelings of national pride. The entry into the cultural life of Byelorussia during recent years of hosts of nationally minded, patriotic young men and women clearly reflects a powerful reservoir of resistance to the Russian oppression.

3. In recent years, too, Soviet propaganda and an increasing number of subservient historical works have been denigrating the Byelorussian national movement, ideas of liberation, and activities of the Byelorussian emigration in Western countries. Especially sharp attacks are being directed against the Byelorussian political emigration, a fact which indicates most tellingly the importance of spiritual ties between

It is with a great deal of pleasure that I greet you and welcome you here to the City of Cleveland.

We are giving evidence to the World that America has not abandoned those who believe in individual dignity and in freedom, just as you manifest by meeting every two years to say to the World that you or your parents are from Byelorussia, — that today, on September 4, 1966, there are millions of your compatriots who are still remembered in Cleveland, Ohio, and that they have friends in the United States of America and that they have a Congressman in the United States Congress, who has said more consistently than any other American in public life: "Communism is not good for anybody, particularly each individual person. Congressman Feighan has said that day in and day out..."

Ladies and Gentlemen, keep up these great efforts for freedom in your country because if there is to be a spark ignited from somewhere it will have to come from the United States of America, and that is why you are meeting here today. This meeting is many many times more important than even you realize. As enwrapped as you are and desirous to see freedom come to your country, it has start somewhere, and it will start most likely right from those of you in this room — with the help of the Congress, with the help of the County officials, with the help of Americans everywhere. I am happy

to greet you here because the principles and the tenets, the beliefs and the philosophy, and the theme that you believe in are basically, traditionally and fundamentally what America believes in.

EXCEPTS

from the Speech by Honorable Ralph S. Locher the Mayor of the City of Cleveland, Ohio

Ad imia ўдзельнікаў 7-ай Сустрэчы Беларусаў Паўночнае Амэрыкі ў Кліўлендзе былі высланыя прывітальныя тэлеграмы лісты Прэзыдэнту ЗША Ліндану Б. Джансану, Віц-Прэзыдэнту ЗША Губрэту Г. Гамфры, сонатарам і кангрэсманам, а таксама губэрнатарам штатаў і мэрам гарадоў, якія ўвесь час празяляюць сымпаты да беларускага народу і падтрымліваюць беларускую нацыянальна - вызвольную справу. Разам з прывітаннямі былі ўсім ім высланыя ў рэзалюцыі, прынятыя на Сустрэчы.

Некаторыя з іх пачынаюць ужо прысыльца на адры Галоўнай Управы БАЗА лісты з падзякамі за пойненнямі далейшага падтрымання беларускай нацыянальнай справы. Важнейшыя з гэтых лістоў будуть надрукаваны ў наступным нумары "Беларуса".

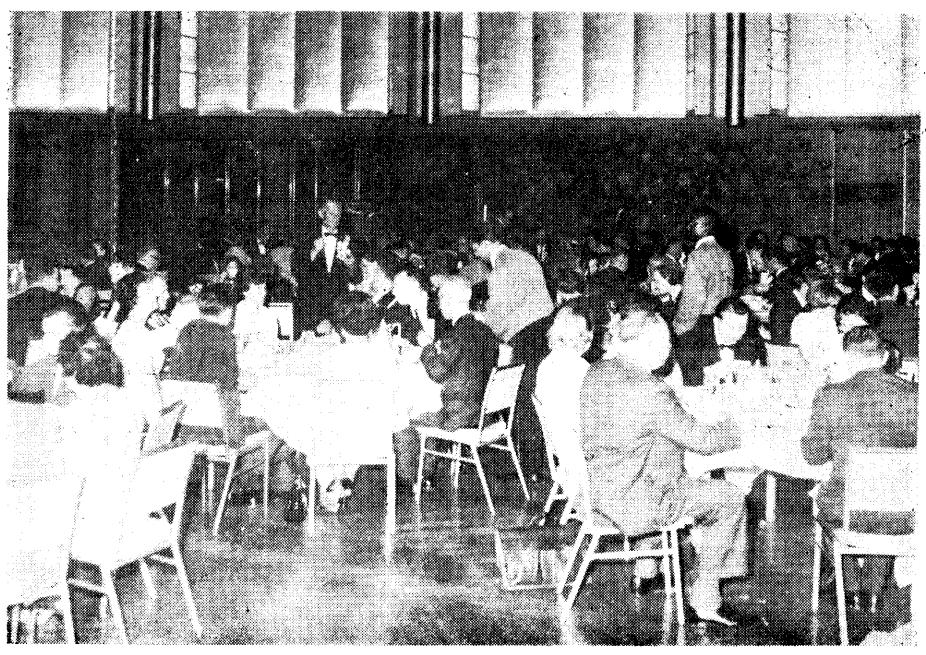
Пойны тэкст рэзалюцыі Сустрэчы быў надрукаваны ў "Кангрэсавым Экордзе" (Запісах) за 7 верасня сёлета. Рэзалюцыю прадставіў быў у Кангрэсе даст. Джон Г. Бакэнэн, кангрэсмен із штата Алябама.

ВОДГУК 7-АИ СУСТРЭЧЫ

Беларусы ўзялі ўдзел у 7-ай Сустрэчы Беларусаў Паўночнае Амэрыкі ў Кліўлендзе. У супаду з прывітальнымі тэлеграмамі лістамі Прэзыдэнта ЗША Ліндана Б. Джансану, Віц-Прэзыдэнта ЗША Губрэта Г. Гамфры, сонатараў і кангрэсманаў, а таксама губэрнатараў штатаў і мэріў гарадоў, якія ўвесь час празяляюць сымпаты да беларускага народу і падтрымліваюць беларускую нацыянальна - вызвольную справу. Разам з прывітаннямі былі ўсім ім высланыя ў рэзалюцыі, прынятых на Сустрэчы.

Некаторыя з іх пачынаюць ужо прысыльца на адры Галоўнай Управы БАЗА лісты з падзякамі за пойненнямі далейшага падтрымання беларускай нацыянальнай справы. Важнейшыя з гэтых лістоў будуть надрукаваны ў наступным нумары "Беларуса".

Пойны тэкст рэзалюцыі Сустрэчы быў надрукаваны ў "Кангрэсавым Экордзе" (Запісах) за 7 верасня сёлета. Рэзалюцыю прадставіў быў у Кангрэсе даст. Джон Г. Бакэнэн, кангрэсмен із штата Алябама.

Падчас Урачыстага Абеду Сустрочы

зарунела, закрасавала ё выдала плец, якім быў Акт 25-га Сакавіка. Спадчына волатаў нашаніцтва — паэтай і пісьменьнікай ды грамадзкіх дзеячоў, як братоў Луцкевіч, ёнцы тым бағацім і фундаментам, на якім пазнейшыя пакаленін будуюць дэлю свае Бецаўшчыны, каб „Свяёй забранай старане, скаванай мучаніцы княжне ўзнясці пасад на кургане, на панаваньне не-дасяжне”.

Другім дакладам былі ўспаміны дра Вінцента Жука з часу „Нашай Нівы” з ваколіц і мястечка Будслаў Вяліскага павету. Пакаленіям, што радзіліся ўжо пасля часу „Нашай Нівы”, цікава было да-ведацца, як-ж я чым жылі тады масы беларускага народу і які ўпльў на іх сучаснікі мела „Наша Ніва”.

Тэксты дзвюх рэзалицыяў, што прыняла 7-ая Сустроча Беларусаў Паўночнае Амёрыкі, поўнасцю на-друкаваныя ў гэтаі газэце.

БАЛЬ У ШЭРАТОН ГАТЕЛІ

На лютранай гладзі падлогі, падзорнай століню, з гукамі беззаган-най аркестры паплылі і завіравалі ў элегантных вопратках танцевальныя пары. Зашчымлі падасыць спатканьня Васілічкі з „часу дня супакою”, як „мы любіліс з табою”. Загопад „Ад чаго-ж ты лысы без валос астайся”, паплылі вальс Канадыйскіе Каралевы, зашумела ізъ ўспомінкамі агністая полька, зачачаў „Ча-ча”.

Калі хто аднак вынес уражаньне, што на балі мы толькі танцевалі ды заглядалі сабе ў вочы, дык моцна

ШЧЫРА ДЗЯКУЕМ!

Шчыра дзякуем усім тым 76 ас-бам, што на 7-ай Сустрочы Беларусаў Паўночнае Амёрыкі ў Кліўлендзе падчас урачыстага банкету 4-га верасня сёлета ахвяравалі на Выдавецкі Фонд „Беларуса” суму 431,25 доляраў.

Выдавецства ў Рэдакцыи „Беларуса”

Літаратурны Альманах „Белавежа”

Надовечы мы атрымалі першы нумар літаратурнага альманаху пад-этаў пісьменнікай Беласточчыны — „Белавежа”, выдадзены ў канцы леташняга году. Ён зымішчае ў сабе пазытыўны і празайчы творы звыш дванаццаць аўтараў, а таксама рабрадукцыі абразоў трох мастакоў — сяброў літаратурна-мастацкага згуртаваньня „Белавежа”, што існуе ад 1958 году.

Беларуское грамадзкае ѹ культуру-нае ўспомінка ў Беласточчыне яшчэ зусім маладое. Яно мае за сабой усяго дзесяць год. Пасля перадачы Саветамі беларускай Беласточ-чыны Польшчы, на працягу першага паваенага дзесяцігодзіня там было ніякіх магчымасцяў беларускай культурнай дзеянасці, а беларуское жыхарства было асуджанае на палянізацію. І толькі ў 1956 годзе было дазволена на за-рганізацію Беларускага Грамадзка-Культурнага Т-ва з цэнтрам у Беларуску, аддзеламі ў паветах і гурткамі ў паасобных мясцовасцях. Тады-ж пачалі выходзіць у Белас-току беларускі тыднёвік „Ніва”, а тэрыторыя беларускіх паветаў Бела-стокага ваяводства пакрылася сет-кай беларускіх школаў улучна із сяроднімі школамі—ліцэямі ў Бельску і Гайнаўцы. У гэтым 56-ым годзе была заснаваная катэдра беларускай філалёгіі на Варшаўскім

універсітэце. На ўсёй беларускай тэрыторыі сучаснай Польшчы закі-пела беларуское грамадзкае ѹ культурае, у тым ліку і літаратурнае жыццё.

Калі палавіны аўтараў альманаху „Белавежа” — абласльвенты беларускіх ліцэяў у Бельску і Гайнаўцы, а некаторыя скончылі курс беларускай філалёгіі на Варшаўскім універсітэце. Гэта паказае, якую вялікую ролю адыгрывала свая родная беларуская школа, як толькі з назову, як найчасцей ў БССР, але і сваёй мовай ды нацыянальным узгадаваннем. Бадайшто ўсе аўтары альманаху пачыналі друкаваць свае першыя творы ў тыднёвіку „Ніва”, вакол якога гуртуюцца яны і цяперака. Гэта доказ, што най-важнейшай перадумовай развіцця мастицкай літаратуры свой перыядычныя другі у роднай мове.

Сярод аўтараў „Белавежы” паэты і празаікі розных і нароўных здо-льнасцяў і талентаў. Але найма-ска аўтадынага грамадзкага і культурнага зодзінства — які-б гэтых здольнасцяў быў пазбаўлены. Характэрнае рысай творчасці бадайшто ўсіх гэтих аўтараў — ейны Беласточчынскі рэгіянализм. Замік тра-дышчынных у беларускай літаратуры Нёману, Дняпра і экзатычнага Палесся, у вершах і алавяданьнях альманаху выступае Буг, Нарва ды авенская экзотыка Белавежа.

СЛОВА МАЕ ЧЫТАЧ

СПРАВА НЕАДВАЛОЧНАЯ

Гэтае неадвалочнай справою ёсьць апрацаваны ѹ выданье ін-фармацыйнае кнігі праз народ і край. Усі згодны з тым, што такая кніга мае быць апрацавана на-вукова і мае абняць тому ўсебако-ва.

Заданыне гэтае ня новае. Яшчэ ў 1960 годзе зь ім выступіў БААТ (Беларуска - Амёрыканскіе Акадэміческія Таварысты). У нумары 10-м свайго аўбеніка БААТ называў ад-дэлы агульнае томы, называў і будучыя аўтараў, каторыя „прынцы-пова выказалі свою згоду праца-ваць над зборнікам”. Не зважаючи на гэта, справа, не пачаўшыся, замерла. Колыкі гэд таму паднях ёс-ноў інж. Язэп Арцюх — з тым самым результатам. Надоўжыў № 111-112 „Беларуса” вы-ступіў з гэтаі-же справой д-р Ст. Станкевіч, звязаны ўсімі зборы на-матарыяльны бок яе. Ст. Ст. супе, каб такая кніга вышла на 50-ыя ўгодкі прагалашэння незалежнас-ти Беларусі-Беларусі.

Што чыніць, каб гэтае надзвы-чайна важнае заданыне пачалі ця-пер ужыцця? Стамі перед фактам, што грамадзтва, наймен-тая часць ягона, у каторай на-сэрцу ляжаць нацыянальныя пат-робы, жадае гэтае кнігі, мае яе за-патрэбу пякучую. Іншага часць грамадзтва нашага яе вітала-б. Людзі, што могуць апрацаўца такую скла-даную тэму — таксама ёсьцека. Гро-ши гатовых на менаваную патрабо-вія; але ў эміграцыйнай вялікаліт-скве гроши ё. А прымеж таго спра-ва дагутуль зь месца не скрунула-ся. Што за прычына гэтага? Ад-

чаго залежа, каб разгляданае зада-нине цяпер прыняло реальныя хор-мы?

Перш наперш надабе прызнаць, што перэказа (перашкода) не ў гра-шах: аўтары, што гадзіліся апраца-ваць над менавану тэмой, не ўз-ліжнаці свае працы ад платы ім.

Думаю, не абымыся, калі зьясь-ни прычыну гэтак:

З эміграцыйных наўкоўцаў на-ныхіх нікто ня вольны ад іншай пра-цы. Блізу ўсі яны занятыя заработ-най працаю, ды гэтыя-ж і вольныя ад заработка працы (такіх хіба адзін-тры), працуяць над тымі або іншымі наўковымі тэмамі, ад като-рых на лёгка ім адарвацца. Пры-такім стане, каб разгляданае справа пайшло наперад, патрэбна дзівюх умоваў. Адной з іх ё, што кнігу мае апрацаўца групу, падзяліўшы мяжиску матарыялем. Гэтак рабіў і БААТ, але ён абыўмай ў сваім пра-екце на ўсіх гадзічных да гэтага на-увкоўцаў нашых. Другой умовою, звязанай з гэтаю, ё, каб тыя з на-увкоўцаў, што восьмушы апраца-ваць такую кнігу, станаюць асвет-чылі, што пры ўсялякіх умовах яны працаўца над разгляданай тэмой будуць і не пакінці працы, паку-ляні скончыць яе. Такое асветчаныне звязаны сябе ўчыніў 5-га верасня К.

Акула на Сустрэчы Вялікаліт-віної Задзіночных Гаспадарстваў і Кана-ды ў Кліўлендзе. Аўтар гэтых рад-коў тое самае асвятае. Просім ад-гукніцца іншых.

Змест кнігі. Здаецца ўсі згаджа-юцца, што змест кнігі мае быць гэтак:

1. Мова вялікаліт-скве; 2. гісто-рия Вялікаліт-скве, улучаючы сюды гісторыю культуры вялікаліт-скве ў эканоміку Вялікаліт-скве мінулых часоў; 3. літаратура.

Гэтыя тры адзінства маюць быць апрацаўаны шырока, поўна. Цывілі-зацыйны тып народу вялікаліт-скве, хактэр ягоны, фольклёр (у гэтым ліку і скокі), музыка (разам із народнымі песьнямі), тэатр і эканоміка нашых дзён нахай бы-лі-б апрацаўаны толькі, колкі будзе прыступнага матарыялу і аўтараў адмысловыя. Не вялікая бяда, калі будзе няумернасць адзінства.

Арганізацыя працы мела-б быць гэтак: наўперед праца мае быць падзелена на часць гаспадарскую, знатную, матарыяльную, грашовую, і на-увкоўскую матарыяльную. Гэтак рабіў і БААТ, але ён абыўмай ў сваім пра-екце на ўсіх гадзічных да гэтага на-увкоўцаў нашых. Другой умовою, звязанай з гэтаю, ё, каб тыя з на-увкоўцаў, што восьмушы апраца-ваць такую кнігу, станаюць асвет-чылі, што пры ўсялякіх умовах яны працаўца над разгляданай тэмой будуць і не пакінці працы, паку-ляні скончыць яе. Такое асветчаныне звязаны сябе ўчыніў 5-га верасня К. Я. Станкевіч

„ЮБІЛЕЙНАЯ“ ПРАБЛЕМА

Пытаныне беларускага гісторы-чага часапісу — гэта пытаныне, можна было-б сказаць, „юбілейнае” — пад п'яцьдзесяці юбілі савецкага ўлады.

Пытаныне гэтае ўзынікае із самае

простае акалічнасці: беларускі гісторыкі ня маюць свайго часапісу. БССР хваліцца магутнімі самазава-ламі, тысячамі гектараў асушеных балотаў, нафтавай прымесловас-ці, азотнатукавым заводам, а вось сваім гісторычным часапісам дасюль пахвальна сяячы. Няўко-нястача гэтага часапісу ѹдзе ад бед-насыці рэспублікі?

Хіба-ж не, бо партыя кажа, што рэспубліка багатая, рэспубліка — міліянер. Дык чаму-ж тады няма гісторычнага часапісу? Гісторыкі ў Беларусі — колькі сотняў чалавек. Тысячы тых, што цікавяцца гісторычнай наукаю. Аддзелу Аддзелу БААТ, інж. Каство Калаша, майстру песьненай часткі сп. Каство Кіслы, старшыня мясцовага Аддзелу Кліўлендзе пад кіраўніцтвам ягонага старшыні сп. Сяргея Карніловіча ў віца-старшыні сп. Андрадзя Стрэчона. Да заслуга ня толькі ўпрывід Аддзелу БААТ, але і на-гату Кліўлендца.

Шышу гэтыя слова не па тое, каб

вае! — Аддзел вывязае з узятага на сябе заданыня бліскучы.

Душою ўсіе гэтае імпрэзы, апра-ча ўспомненых старшыні ў віца-стар-шыні Аддзелу, былі старшыня мяс-цовага Аддзелу ЗБМА сп. Уладзі-мер Дунец, інж. Каство Калаша, майстру песьненай часткі сп. Каство Кіслы, старшыня мясцовага Аддзелу Беларускага Жаноцкага Згуртава-нія сп. Кляйдзя Калядзя, сп. Вольга Стрэчань, сп. Лёля Міхальчык, сп. Марыя Міхальчык, сп. Рагнеда Дунец, сп. Міхал Страпко, сп. Антон Кананчук, сп. Васіль Валюковіч, сп. Астап Яроховіч, сп. Янка Лукашэвіч і не-каторыя іншыя.

Шышу гэтыя слова не па тое, каб

лахваліць усіх тых, хто на гэта ўза-праўды заслугоўвае, але па тое, каб

абектыўна падчыркнучы высокі гра-мадзкі ўзровень кліўлендской беларускай калёніі ды паставіць яе ў прыклад іншым беларускім асярод-кам Амёрыкі. Слава Кліўлендцам! Д-р Ст. Станкевіч

У альманаху шырока прадстаў-леная мастаковая проза. Звязанае сябе асаблівую ўвагу гісторыч-най апавяданні ўспомненага ўжо Міколы Гайдука „Навала”, „Крамо-лай” і „Бурш”. На аснове запісу Іпаціеўскага летапісу пісьменьнік разгортае падзеі Драгічынскага ўзельнага княства, ствараючы ці-кавія сюжэты апавяданні ў ўме-ла падчыркнучы гісторычныя ка-лярыт XIII стагодзіння. Малайчыца адлюстравана быт беларускай да-ваенай вёскі ў вапняваныні Васіля Барщэўскага „Арэлі”. Здолным гумарыстым і сатырыкам у вадлю-страванні сучаснай роначасніці паказаць сябе Юрка Геніюш у вап-няванні „Як зайніці хулігана”. У стылі нашаніцкіх апавяданні Якуба Коласа выведзены хара-кторыяны апавяданні ўжо Міколы Гайдука, Алексія Сьвіслька і Івана Чыквіна. Глыбокім разумам над-жыццём і філізафічнай афарыс-тычнай сцябасцю асветчаныя вершы

Літаратурны Альманах „Белавежа” — важная прыменная звяза ў беларускім лі-таратурным жыцці Беласточчыны. Застаецца пажадаць ад шчырага Гайдука, Алексія Сьвіслька і Івана Чыквіна. Глыбокім разумам над-жыццём і філізафічнай афарыс-тычнай сцябасцю асветчаныя вершы

Літаратурны Альманах „Б

КАНСТАНТЫНОПАЛЬСКІ ПАТРЫЯРХІ САВЕТЫ

У расейскай царкоўнай прэсе сёлета друкалася артыкулы што да новапаўсталай Расейскай Праваслаўнай Архідыяцэзіі ў Францыі ў Захадній Эўропе. Каб пазнаёміца бліжэй і зразумець, у чым рэч, разгледзім з большага важнейшыя падзеі ў Французскай Архідыяцэзіі, праявія гавораць успомненія вышэй артыкулы.

Прадугледжаючы сваё зняволенне камуністамі, Маскоўскі Патрыярх Ціхан выдаў 20 лістапада 1920 году грамату да свайго япіскатау, у якой прапанаваў, каб япіскату арганізавалі пасобныя царкоўныя адзінкі ды, у выпадку патрабы, кіраваліся самастойна¹). Гэта патрыяршата грамата ёй стала ў далейшым асноваю юпардакавання Расейскага Зарубежнага Царквы. У выніку гэтае граматы, расейскія япіскаты, што альянуліся на эміграцыі, на сваі Саборы ў Сромскіх Карлаўцах (Югаславія) ад 8 лістапада да 3 снежня 1921 году абесцілі ў прысутнасці Сэрбскага Патрыярха Дзімітрыя часовую самакіравальную адзінку — Расейскую Епархію Канстантынопальскому Патрыярху Фоцію II²). Хутка перад сваёй съмерцій мітрапаліт Еўлогі перайшоў у юрыдыкцыю Маскоўскага Патрыярхата ў 1945 годзе.

У мінульм годзе Маскоўскі Патрыярх Аляксей і Канстантынопальскі Атэнагор абмяняліся пасланьні. Гэтыя два пасланьні надрукованы былі ў ангельскай мове³) і ў расейскай мове⁴).

Патрыярх Аляксей у сваім лісце з 25 жніўня 1965 году дамагаеца да Усяленскага Патрыярха Атэнагора, каб ён забараніў свайму духавенству суслужыць з праціўным яму расейскім духавенствам. Заўважыў, Канстантынопальскі Патрыярх ніколі не прызначаў Расейскай Зарубежнай Царкве кананічай.

Патрыярх Атэнагор адказаў Аляксею ў поўнай пакоры лістом з 22 снежня 1965 году за № 878, паведамляючы аб пазытыўнай пастанове Патрыярхата Сыноду. Зъвестам пастановы ёсьць забарона духавенству Усяленскага Патрыярхату браціям-які-небудзь уздел у суслужні з расейскім эміграцыйным духавенствам.

Відаць, падрыхтаваў да абмены пасланьнімі Патрыярх Атэнагора Аляксея вяліса шмат раней. У гэтай падрыхтоўцы напэўна былі Украінскія кандыдаты Архіяпіскапія ў спраўах асьветы, наўку і культуры.

Прадмова да кнігі ў пасланьнія афіцыйных міжнародных абменаў, як прыклады міжнародных абменаў».

Першыя тры артыкулы надрукаваны ў ангельскай мове, два апошнія — пафранцуску. Парасейску падаеша рэзюмэ гэтыя артыкулы.

Другая частка Даведніка прысьвечаная міжнародным арганізацыям, іхнімі матамі і дзейнасцю.

Трэцяя частка — найбольшная — падае інфармацію пра дзейнасць пасобных дзяржаваў у дзяяльнасці міжнародных сувязяў ды абменаў.

Што-ж кажацца ў Даведніку ЮНЕСКО пра Беларускую Савецкую Сацыялістычную Рэспубліку й ейны ўздел у прыгаданых сувязях ды абменах?

У Даведніку пералічаныя ўстановы ў арганізацыі, што займаюцца міжнароднымі сувязямі. Бадай усе яны маюць сваі сядзібы Менск. Гэта: Беларуская Таварыства Дружбы ў Культурных Сувязях з зарубежнымі краінамі, Беларуская адукація Таварыства савецка-баягарскія дружбы ў культурных сувязях, савецка-камітэцкія дружбы, савецка-польскае, савецка-чэхославацкае ў савецка-вугорскія дружбы, а таксама беларускія аддзелы таварыства «СССР-Канада» й «СССР - Фінляндія». Пералічаныя таксама беларускія наўковыя ўстановы ў творчыя саюзы, арганізацыі інфармацыйна-службовыя, камітэты міжнародных арганізацій і саюзы спартовых таварыстваў.

У першай частцы Даведніку змешчаны пяць артыкулаў: «Што-гэта — культурнае дыпламатыя?», «Функцыі сяродкі масавасці інфармацыйныя ў міжнародных абменах», «Роля культурных пагадненій у развівіцці міжнародных сувязяў і абменаў», «Асьвета ў міжнародных дачыненін» ды «Роля ў значанні міжнародных наўрадавых арганіза-

ўніверсітетаў».

Пра Беларускую Савецкую Рэспубліку кажацца, што яна мае 8.500.000

чалавекаў на зацверджаныне. Аднак спразу хіратонія новага япіската для Украінцаў Грэкі абліналі, адкладалі час бяз выразнага выясняньня. Пасля съмерці Мітрапаліта Багдана, Архіяпіскап Яку, замік япіската, назначыў адміністраторам для Украінскіх царквы съвтара паводле свайго меркавання. Рашичаваны Украінцы памаленьку пачынаюць пакідаць грэцкую юрыдыкцыю ў пераходзе ў незалежную юрыдыкцыю — Украінскую Праваслаўную Царкву ў Амэрыцы.

Як бачыць, савецкі націск на Канстантынопольскага Патрыярха выразны. Расейскі ўпльбі на Грэкі бязумоўна вялікі. Беларусаў і Украінцаў Грэкі разглядаюць як непадзельную частку расейскага народу. Ці могуць наўсяць Беларусы грэцкую юрыдыкцыю спадзявацца хіратонія япіската для Беларусаў, наўсяць калі-б кандыдат знайшоўся? Адказ ясны. Так доўга, пакуль Канстантынопольскі Патрыярх знаходзіцца пад упльвам савецкага ў расейскага палітыкі, адказ будзе — НЕ!

Беларускія парахіві, што ўваходзяць у грэцкую юрыдыкцыю, наўсяць праўна зарганізаванае беларуское адзінкі — дыяцэзі. Усе яны асобна падпарадкованыя мясцоваму грэцкаму япіскапу, у юрыдыкцыі якога яны тэрытарыяльна знаходзяцца. А гэта відаць з того, што яны да гэтага часу на маюць фармальна вызначанага грэцкай Япархій адміністратора для беларускіх справаў.

Расейцы ўсіх паглядаюць згодныя што да дачыненіяў да Беларусаў і Украінцаў. Яны будуць усімі сіламі стараца рабіць перашкоды ў разбудове беларускай і Украінскай самастойных цэрквей. Яны кіруюцца не царкоўнымі законамі, а ведамі русыфікатарской палітыкай.

Нас наўсяціць, калі кіраўніцтва Грэцкай Царквы па загаду Патрыярха парадзіць Беларусам і Украінцам падпарадковавацца Маскоўскаму Патрыярху.

М. Грыбок

¹⁾ The Orthodox Church — Timothy Ware, выд. 1-е, 1963, у Вялікай Брытаніі, бач. 182.

²⁾ Тамсама, бач. 183.

³⁾ One Church, № 1-3, 1966, ЗША, бач. 39-40 (выдаецца Маскоўскім Патрыярхатам у Амэрыцы).

⁴⁾ «Праваславная Русь», № 11, 1966. Джорданвіл, ЗША, бач. 14-15.

⁵⁾ One Church, № 1-3, бач. 40.

⁶⁾ «Праваславная Русь», №№ 3, 4, 6, 11.

⁷⁾ The Orthodox Church, № 1-3, 1966, бач. 1-5.

⁸⁾ The Orthodox Church, № 3, 1966.

жыхарства, што афіцыйныя мовы ў ёй дзяльве — беларуская ў расейская. Што, як трэйцяя мова ў БССР ўжываецца часта ў мова польская, а з замежных моваў вывучаюцца найчасцішы мовы французская ў ангельская.

Н. А.

ВЯРТАЕМСЯ У ШКОЛУ

Некаторыя наўсяць звесні — сымбалю старасці. Некаторымі-ж паўністю пожні, съплемя віноўкі, вэнгеркі ў антонаўкі, жоўтыя лісты садоў прыспяўшыя пульс, клічуць у школу, клічуць у Вільню... і яшчэ сяняння напаўняюць грудзі радасцю — ў шыбчэйшым тэмпам жыцця.

«Калі шавец зробіць боты, дык ведае, што зрабіў рэч, а настаўнік, колкі-б не працаваў, дык усё дарма!» — з дасадай ня раз гаварыў напоў да самога сябе, напоў да вучняў прафесар Палка, настаўнік мовы ў літаратуре ў даваеннай Пружанскай гімназіі.

«Калі шавец зробіць боты, дык

ведае, што зрабіў рэч, а настаўнік, колкі-б не працаваў, дык усё дарма!» — з дасадай ня раз гаварыў напоў да самога сябе, напоў да вучняў прафесар Палка, настаўнік мовы ў літаратуре ў даваеннай Пружанскай гімназіі.

Тады да гэтага, як і да іншых час-

та съкіраваных пад адрысам вучняў

заўважаў Палка, я ня прыкладала

вялікага значання.

Прайшы гімназіяльныя гады,

прыышла вайна, прыйшлі бальшавікі, арыштавалі праф. Палку і ў іхнім турме ён памёр.

Вышаўшы з пад апекі Бацькоў,

із школы, чалавек апынуўся сам на

сам, вока з жывіцам, зя юношамі

небясьпекамі, перашкодамі ды

штодзённымі праблемамі, якія трэба

было таго ці гэтак развязаць. І

што-ж аказаўся? Чамусы ўсіх

дзяцей — адказаў Палка — Я-ж

таварыш! Даўшы чытаніе

чытателю, якія ажадаюць

навуковыя публікацыі, якія

з'яўляюцца ў саюзах

беларускіх інженераў, якія